

ANKARA ÜNİVERSİTESİ DİL VE TARİH-COĞRAFYA FAKÜLTESİ
BATI DİLLERİ VE EDEBİYATLARI BÖLÜMÜ

BATI KÜLTÜR
VE
EDEBİYATLARINDA
ROMANTİZM

ANKARA ÜNİVERSİTESİ BASIMEVİ

Yayına Hazırlayanlar:

Ünal KAYA

F.Devrim KILIÇER

Yasemin ALTAYLI

Yayına hazırlayanın notu:

Yazıların her tür sorumluluğu yazarlarına aittir.

ISBN: 978-605-136-183-3

ANKARA ÜNİVERSİTESİ BASİMEVİ

İncitaşı Sokak No:10

06510 Beşevler/ANKARA

Tel: (0) 312 213 66 55

Basım Tarihi:28/11/ 2014

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	III
ARZU ETENSEL İLDEM: BİR YÜZYIL ÇOCUĞU: ALFRED DE MUSSET.....	1
AYBIKE KILIK: ALEKSANDER FREDRO'NUN "İNTİKAM" ADLI KOMEDYASI ÜZERİNE.....	21
AYŞEN SİNA: ESKİ YUNAN PASTORAL AĞITLARININ ROMANTİK ŞİİRE YANSIMALARINA BİR ÖRNEK: THEOKRİTOS'İN "DAPHNIS'E" VE P. SHELLEY'İN "ADONAIS'A AĞIT" ŞİİRLERİ	33
BATTAL ARVASI: ALMANLARIN ROMANTİK YAHUT MİLLÎ EDEBİYATI.....	53
BETÜL YALÇINKAYA: LUDWIG TIECK'İN ÇİZMELİ KEDİ'Sİ.....	63
BÜLENT AYYILDIZ: ERMES VISCONTI'NİN IDEE ELEMENTARI SULLA POESIA ROMANTICA ADLI ESERİ VE IL CONCILIATORE DERGİSİ.....	71
DERYA PERK ER: ALMAN ROMANTİK DÖNEMİ'NİN ÇOCUK ÜTOPYASI.....	81
EBRU BALAMİR: İTALYAN ROMANTİZMİ.....	89
ERKAN YURTAYDIN: XIX. YÜZYILIN İLGİ BEKLEYEN İSPANYOL DON JUANLARI	99
ERTUĞRUL ÖNALP: İSPANYA'DA ROMANTİZM.....	109
FAHRİ ÖZ: ROMANTİK ŞİİRDE LONDRA: "KARA ŞEYTANİ DEĞİRMENLER"LE GİZLİ CENNET ARASINDA.....	135
GÜLRÛ BAYRAKTAR: ROMANTİK DÖNEM ALMAN KADIN YAZARLARI	147
GÜLSER ÇETİN: PARMA MANASTIRI'NDA ROMANTİZM.....	153
GÜRSEL AYTAÇ: ALMAN ROMANTİZMİNDE EDEBİYAT ELEŞTİRİSİ	167

ERMES VISCONTI'NİN *IDEE ELEMENTARI SULLA POESIA ROMANTICA*¹

ADLI ESERİ VE *IL CONCILIATORE* DERGİSİ

Bülent AYYILDIZ*

İtalyan Romantizmine Genel Bakış

XVIII. yüzyılın sonunda Fransız Devrimi'nin yaratmış olduğu sosyal ve kültürel değişim havası içerisinde eski kıtada, aydınlanma yanlısı rasyonel düşünce yavaş yavaş terk edilmekteydi. Schlegel kardeşlerin fikirleri tüm Avrupa'da hızla yayılmaktaydı. Avrupa yeni düşünce yolları ve yeni ifade biçimleri arayışındaydı; Alman düşünürler Kant, Fichte, Schelling ve Hegel'in Aydınlanma düşüncesi hakkındaki eleştirileri benimsenmekteydi. Sanatçılar, şairler, düşün adamları duygularında ve ruhsal dünyalarında yeni bir sonsuzluk -ölümsüzlük- arayışı içindeydiler. Bu düşünceler ve arayış şekilleri İtalya'ya başta Gherardinini²'nin yapmış olduğu Schlegel çevirileri sayesinde ulaştı; kuzey İtalya'da ise benimsenen bu yeni akım Avrupa'nın geri kalanına göre çok daha ulusal nitelik göstermekteydi. Ne idealist felsefecilerin Almanya'sına, ne de Victor Hugo'nun Fransa'da tesis ettiği romantik anlayışa benzemekteydi: bu İtalyan romantizmiydi. (De Sanctis, 1902: 14)

İtalyan romantizmi, sanatta özgürlük, fantastik düşünce, duygusallık ve müzikalite gibi bu yeni anlayışın temel öğelerini barındırmaktaydı. Sanatta özgürlük anlayışı, XVIII. yüzyılda politik, dinsel, ahlaki özelliklerine göre değerlendirilen sanatın, bu bakış açılarından arındırılarak, sanat eserini kendi içinde bağımsız olarak değerlendirmesini öngörmektedir. Bu yaklaşım romantik eleştirinin hem en temel hem de en yenilikçi yönünü

¹ *Idee elementari sulla poesia romantica*: Romantik şiir üzerine temel düşünceler.

* Arş. Gör., Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, İtalyan Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, ayyildiz@ankara.edu.tr

² Giovanni Gherardini, 1778-1861.

oluşturmaktadır. (De Sanctis, 1902: 14) Kendinden önce var olan Aydınlanma düşüncesine bir tepki olarak gelişen romantik anlayışın bir başka ögesi ise "fantastik" kavramıdır. Bu kavramla, Aydınlanma düşüncesini tarafından reddedilen Ortaçağ'a ait hayal gücünün, özelde şiirin genelinde ise tüm bir sanat anlayışının temelinde tekrardan yerleştirilmesi anlatılır. Romantik insan, yaşamın sınırlılığını, sıradan olanla yetinmeyi kabul etmez, kahramanlık ve olağanüstü -bazı durumlarda doğaüstü- olaylardan oluşan tamamıyla farklı bir yaşamı hayal eder.

Duygusalılık ise yazı formunun katı kalıplardan sıyrılarak, daha ruhsal ve içe işleyen bir yaklaşım kazanabilmesine olanak sağlamaktaydı ve yaşanan bu değişime uygun olarak yeni ifadeler ihtiyacı duyulmaktaydı. Bu ifadeler ise fantastik nitelikleri olan ve abartılı bir doğada bulunabilecek kavramlardır. (De Sanctis, 1902: 16) Romantik dönemde dikkatler, akıldan çok duyguya yönelmektedir, zira bireyin sahip olduğu tüm özellikler arasında, onu topluluktan ayırabilecek nitelikte olan yegâne öge, duygudur.

Romantik dünya görüşüne göre insan, kendi bilincinin içindekini anlamaya ve açığa çıkarmaya çalışmalıdır; duygu dünyasının derinliklerinde nelerin onu harekete geçirdiğini ve heyecanlandırıldığını bulmalı; ruhundaki en karmaşık ve en karşıt dürtülerin sınırlarını aşmalı, kendi huzursuzluğunda ve mutsuzluğunda bir dayanak noktası aramalıdır. (Consoli ve Petrocchi, 1973: 238) Romantik akımın, İtalya'ya girmesi ve tartışmalara yol açması, daha çok 1820-1830 yılları arasında gerçekleşmiştir. Bu tartışmaların yapıldığı en önemli kültür ve sanat merkezlerinden biri Milano şehriyken, en önemli yayın organlarından biri ise *Il Conciliatore* adlı kültür, sanat ve düşünce dergisidir.

Il Conciliatore

İtalyan romantizmi yapısı itibarı ile genel romantik edebiyat anlayışından farklılık göstermektedir. Romantik edebiyatın temel öğeleri, İtalyan romantizminde *Risorgimento*³ hareketi ile bütünleşerek çok daha ulusal bir yapıya bürünürler. Ayrıca, ulusallık çerçevesinde İtalyan romantik edebiyatının doğmasında ve gelişmesinde kuzey İtalya'nın, özelde Milano şehrinin ve bu şehrin entelektüel hayatının önemli bir yeri vardır. Milano şehrinin entelektüel ve edebi hayatının, en önemli dergilerinden olan *Il Conciliatore*, klasik anlayışı savunanlar ile romantik, diğer bir deyişle yeni anlayışı savunanların tartışmalarına sıklıkla sahne olmuş bir kültür-sanat dergisidir. Milano şehrinde yayınlanan bu kültür, sanat ve düşünce

³ Risorgimento: (ita: yeniden doğuş veya diriliş) XIX. yüzyılda İtalyan yarımadasının siyasi birliğinin sağlanarak, İtalyanların tek bir bayrak altında toplanması; İtalyan ulusunun bir araya getirilerek, ulusal devletin kurulması fikridir.

dergisinde, Luigi Porro Lambertenghi⁴ ve Federico Confalonieri⁵ editörlüğünde, Gian Domenico Romagnosi⁶, Pietro Borsieri⁷, Alessandro Manzoni⁸, Ermes Visconti⁹, Silvio Pellico¹⁰, Giuseppe Pecchio¹¹, Ludovico di Breme¹², Giovanni Berchet¹³ gibi pek çok edebiyat ve düşünce adamının yazıları yayınlanmıştır. Adı geçen bu edebiyat ve düşünce adamının akımın -romantizmin- yayılmasına katkıda bulunmuşlar ve İtalyan düşünce dünyası çerçevesinde romantizmin felsefi temellerine oturtulmasında önemli görevler üstlenmişlerdir.

Il Conciliatore, basıldığı kâğıdın mavi renkli olmasından dolayı aynı zamanda *foglio azzurro* (mavi kâğıt) olarak da anılıyordu. Perşembe ve Eylül 1818 tarihinde başlayan derginin yayınlamaktaydı. Yayın hayatına 3 hükümetinin baskıları sonucunda, 17 Ekim 1819 tarihinde basımı durduruldu. Bu iki yıllık süre zarfında toplam 118 sayı çıktı. (Cantù, 1878: 30)

Il Conciliatore'de, dönemin düşünce dünyası her yönüyle değerlendirilmiş ve pek çok farklı alanda yazılar yayınlanmıştır: örneğin Porro, şarap ve ormanların yapısı üzerine makaleler yazarken, Doktor Rasori Schiller'den dizeler çeviriyor; Pecchio farklı sanayi kolları ve eğitim üzerine araştırmalar yaparken, Pellico trajedi türü ile ilgili eleştiriler yazıyor ve bu türün analizini yapıyordu. (Cantù, 1878: 34)

Il Conciliatore, isim olarak *uzlaşma*¹⁴ anlamına gelse de, romantik anlayışın ağır bastığı ve romantik görüşlerin savunulduğu bir dergi niteliğindedir. Romantiklerin ulusal duygulara önem vermesi ve *Risorgimento* hareketinin de katkıları ile sadece kültür, sanat ve düşünce alanında yenilikler getirmekle kalmaz, aynı zamanda politik nitelikli bir dergidir. İtalyan romantizminin öne çıkan özelliği toplumsal ve yurtsal nitelikte olmasıdır, bu yönüyle İtalyanları birlik ve bağımsızlık savaşına iten, İtalyan bağımsızlık hareketini destekleyen pek çok yazarın buluşma

⁴ Luigi Porro Lambertenghi, 1780-1860.

⁵ Federico Confalonieri, 1785-1846.

⁶ Gian Domenico Romagnosi, 1761-1835.

⁷ Pietro Borsieri, 1788-1852.

⁸ Alessandro Manzoni, 1785-1873.

⁹ Ermes Visconti, 1784-1841.

¹⁰ Silvio Pellico, 1789-1854.

¹¹ Giuseppe Pecchio, 1785-1835.

¹² Ludovico di Breme, 1780-1820.

¹³ Giovanni Berchet, 1783-1851.

¹⁴ İtalyancada *conciliare* fiili, uzlaşmak, bir araya gelmek, birbiriyle iyi ilişki ve uyum sağlamak anlamlarında kullanılmaktadır.

noktasıdır. Bu bağlamda Silvio Pellico, Piero Borsieri, Ludovico di Breme ve Ugo Foscolo¹⁵'yu anmak yerinde olacaktır. Söz konusu yazarlar, İtalyanların zihinlerini ve düşüncelerini de değiştirip yenilemişlerdir. Romantik edebiyat İtalyanların ulusal anlamda uyanmasına yardım ettiği için, Avusturya hükümeti tarafından *Il Conciliatore* dergisi baskı altında tutulmakta ve sansür uygulanmaktaydı; bu baskı ve sansürün sonucunda dergi yayın hayatına son vermek zorunda kaldı. Ayrıca, İtalyan bağımsızlık hareketine destek vermelerinden dolayı derginin editör ve kurucu isimlerinden bazıları tutuklanırken, bazıları da sürgüne yollandı.¹⁶

Yazıları ile dergiye katkıda bulunan diğer önemli bir isim ise 15 Mart 1784 yılında Milano'da doğan ve 21 Ocak 1841 yılında kuzey İtalya'da bulunan Crema'da hayata veda eden Ermes Visconti'dir. Çalışmalarını özellikle Fichte ve Schelling gibi Alman idealist felsefecileri üzerinde yoğunlaştıran (Clerici, 1903:21) Visconti, büyük Alman şair Goethe tarafından dönemin İtalyan edebiyatının ve kültürünün dahi nitelikteki bir değeri olarak anılmaktaydı. (Sinyor, 1979: 11)

Visconti, *Il Conciliatore* için altı bölümden oluşan, *Idee elementari sulla poesia romantica* başlıklı bir yazı kaleme almıştır. Söz konusu yazıda Ermes Visconti, romantik kavramı ile ilgili tanımlamalarda bulunup, romantik şiirin yapısını, özelliklerini ve ele aldığı (ya da alması gerektiği) konuları bir bir sıralar. Aslında, asıl amacı, romantik anlayış için teorik bir temel oluşturmaktır.

Ermes Visconti ve *Idee elementari sulla poesia romantica*

Ermes Visconti'nin, önce *Il Conciliatore*'nin 19, 22, 26, 29 Kasım ve 3, 6 Aralık 1818 tarihlerinde 23, 24, 25, 26, 27 ve 28 numaralı sayılarında yayınlanan, ardından Milano'da kitaplaştırılan *Idee elementari sulla poesia romantica* başlıklı eseri, toplam altı bölümden oluşmaktadır: Visconti, *Nozioni generali* başlıklı ilk bölümde klasikçiler ve romantikler arasındaki tartışma ile ilgili genel bilgiler verir. *Definizione del classicismo della poesia promiscua al genere romantico ed al genere classico e di quella che è estranea all'uno ed all'altro* başlıklı ikinci bölümde ise klasik şiirin ve klasik ile romantik şiirden oluşan karma şiirin tanımını yapar. *Definizione*

¹⁵ Ugo Foscolo, 1778-1827. Her ne kadar Ugo Foscolo yazıları ile bu düşün ve sanat dergisine destek vereceğini söylese de, sürgündeki zorlu hayat koşulları nedeniyle bunu gerçekleştirememiştir.

¹⁶ Silvio Pellico, Piero Borsieri ve Federico Confalonieri İtalyan ulusal birliği fikrini savundukları için, 1822 yılında tutuklandılar. Günümüzde Çek Cumhuriyeti sınırları içinde yer alan, o dönemde ise Avusturya Hükümeti'nin kontrolünde olan Spielberg Kalesi'nde sürgüne gönderildiler. Silvio Pellico 8 yıl, Pietro Borsieri 14 yıl ve Federico Confalonieri ise 13 yıl boyunca sürgünde kaldı.

della poesia romantica başlıklı ve diğerlerine göre daha çok önem arz eden üçüncü bölümde ise yazar, romantik şiirin tanımını yaparak, yapısını derinlemesine inceler. *Una composizione può essere in parte romantica, ed in parte classicistica* başlığını taşıyan dördüncü bölümde yazar, bir eserin hem romantik hem de klasik olabileceği üzerinde bir tartışma yürütür. *Rettificazione di alcuni falsi supposti* başlıklı beşinci bölümde ise romantizm ile ilgili bazı hatalı fikirlerin ve dogmaların düzeltilmesi ile eleştirisini yapar. *Sul classicismo nella pittura e scultura, e nei balli pantomimici* başlığını taşıyan altıncı bölüm resim ve heykel sanatında klasisizm ile romantizmin tartışıldığı son bölümdür.

Definizione della poesia romantica başlığını taşıyan üçüncü bölümde Visconti, romantik şiirin özelliklerini tanımlar. Milano'lu yazar tarafından ayrıntılı bir şekilde ele alınan bu özelliklerin başında şiirin konusu gelmektedir. Visconti'ye göre, geçmiş ve şimdiki zaman arasında sıkı bir bağ vardır ve geçmişte yaşanan olaylar bugünün şiir konularını seçmede bazılarını şu şekilde sıralar:

Feodal dönem hikâyeleri, Normanların şövalye hikâyeleri, haçlı seferleri, daha genel bir ifadeyle din savaşları, kutsal toprakların hikâyesi; Portekiz Savaşları, Doğu Hindistan'daki Hollandalılar ve İngilizler, Amerika'nın keşfi, dünya etrafındaki seyahatler, vahşilerin hayatları, kolonilerdeki siyahların köleleştirilmeleri; Roma'daki din devleti, Hz. Muhammed'in teokrasisi, Türklerin fetihleri[...] romantik konulardır. (Visconti, 1818: 22)¹⁷

Diğer bir deyişle, insan kalbini heyecanlandıran, ruhunda titreşimler yaratan her şey sanki romantik şiirin unsuru olabilmektedir. Ermes Visconti için; "Şairler, insan, vatandaş ve insan sever olmalıydılar, bilgi ve bilgiç değil; şiir kendisi için gerekli olan ilhamı hayattaki duygulardan almalıydı, basmakalıp öğretilerden değil." (Visconti, 1818: 6)

Visconti için bu kadar geniş bir yelpazeye sahip ve çeşitlilik gösteren konuların olması, insan bilgeliliğinin ilerlemesinin bir kanıtı niteliğindedir. Tam bu noktada Visconti, klasikler ve yenilikçiler, diğer bir deyişle romantikler arasında bir karşılaştırma yapar. Visconti'ye göre, böylesi bir olay silsilesini Lucanus ve Vergilius'un sınırlı konuları ile karşılaştırmak, Como Gölü¹⁸ ile Atlantik Okyanusu'nu karşılaştırmaya benzetmektedir. (Visconti, 1818: 23)

¹⁷ Makale'deki İtalyanca metinler yazar tarafından Türkçeye çevrilmiştir.

¹⁸ Kuzey İtalya'da bulunan Como Gölü, 145km² yüz ölçümüne sahiptir. Atlas Okyanusu'nun büyüklüğü ise 106.400.000 km²'dir.

Bu benzetmenin ardından Visconti, romantik şiir kavramının kökenini açıklamaya girişir: romantik şiir Almanya'da yenilikçi, diğer bir deyişle çağdaş (veya romantik), şairlerin sanat anlayışlarını, antik klasikleri kopya ederek üne kavuşanlardan ve antik edebiyatın kopyasını sorgulamadan kabul edip, beğenenlerden ayrılarak farklı bir tarzı benimsemiş olanları temsil etmekteydi. Bu ifade genel itibarı ile doğru, ancak bir ölçüde eksiktir. *Romantik* kavramı sadece antik yazarları kopya edenlerden ayrılanları değil, aynı zamanda bu kopyacılar aracılığıyla antik dünyanın çağdaş dünya üzerinde kurgulamış olduğu hâkimiyete karşı açılmış bir savaşı da ifade eder. (Borgese,1920: 143) Ancak, Visconti için klasik şiir ve romantik şiir arasındaki ilişki bir karşıtlık ilişkisi değil, bir farklılık ilişkisidir, aslında. (Sinyor, 1979: 14) Diğer bir deyişle, klasik şiiri ile romantik şiir arasında bir sınıflandırma ve belli yazım kuralları ile ilgili bir sorun değil, olgusal ve tarihsel bir sorun mevcuttur.

Il Conciliatore ile birlikte İtalyan romantizminin ulusal ve sosyal yönü öne çıkmaya başlar. Ermes Visconti'ye göre edebiyat, sosyal hayat ve sosyal fikirlerden doğmaktadır. Bu nedenle, bir şiirin özgünlüğünü araştırmak, aslında edebiyatta anlatılan olayların, sosyal hayatta nasıl gerçekleştiğini ve ne anlama geldiğini araştırmak anlamına gelmektedir. (Borgese,1920:148) Visconti'nin bu anlayışına göre sanatın amacı kendisi, yani sanat değildir: sanat yapıtları halka yönelik olmalıdır, halkın arzularını ve gereksinimlerini dile getirmelidir. Sanatın eğitici bir görevi olmalı, insanları eğiterek onlara vatanseverlik, aile sevgisi ve din sevgisi gibi yüce duyguları öğretmelidir. (Öncel, 1997: 102) Visconti'ye göre sanat, ahlaki değerlere bağlı olmalıdır ve kitaplardan öğrenilen soğuk gerçeklerden değil, insanın ruhunda hissettiklerinden ilham almalıdır.

İnsan ruhu, iki karşıt eğilime tabiidir; ilki, insanı kendi içine kapanmaya, kendi kökenleri ve dünyanın nedenleri üzerine düşünmeye iten *mistik ve uhrevi* eğilim; diğeri ise insanı büyük dünyevi duyguları yaşamaya, mekanik bir şekilde yaşamaya iten *duyusal* ya da *uygulamaya yönelik* eğilim olarak adlandırılabilir. [...] Romantik ve klasik edebiyat incelenecek olursa, birincisinin işlerinin *mistik ve uhrevi* eğilimden esinlendiği görülür. (Visconti, 1818: 35)

Ermes Visconti'nin ortaçağ tarihini ve içinde yaşamakta olduğu modern çağın tarihini birleştirmesi, diğer bir deyişle, bir bütün olarak ele alması, o dönemde henüz temelleri atılmakta olan ve Hegel'in kuramsallaştırdığı diyalektik kuramının da yansımasıdır. Romantik karakter, kendi varlığını ait olduğu Avrupa kültüründe, Avrupa toprağında ve kendi geçmişinde bulmaktadır. Visconti'nin deyişiyle "Eski çağların halklarının hatıraları, bugünün konusudurlar, çünkü geçmiş deneyimin bir parçasını

oluşturmaktadırlar.” (Visconti, 1818:22) İtalyan romantiklerinin de kabul ettiği üzere tarih sosyal bir yapıdır, bir bütünlük, nesillerin ve şehirlerin birbirine olan bağlılıkları anlamında anlaşılmalıdır, zira Visconti'nin yaşadığı dönemde ulusal birliğini henüz sağlayamamış bir İtalyan yarımadası söz konusudur. Bahsedilen bu bütünlük kavramı ile İtalyan birliğinin sağlanmasına ve yeniden bir İtalyan ulusu oluşturulmasına duyulan özlem ifade edilmektedir.

Organizma, bütün ile parçaların karşılıklı olarak birbirlerini etkiledikleri ve ancak birbirlerine olan ilintileri bakımından ele alındıkları zaman kavranmaları mümkün olan öğelerden kurulu bir yapıydı. Organik varlık kavramı, Goethe, Fichte, Schelling'de çok önemli bir rol oynuyordu. Başka bir deyişle bu düşünürler doğa olaylarının tek başlarına değil, bir bütün içinde yer alan gerçekler olarak anlaşılabilmesini kabul ediyorlardı. Böylece, romantikler diyalektik düşüncenin en önemli ilkelerinden birini, yani bütünsellik ilkesini kabul etmiş ve uygulamışlardı. (Hilav, 2012: 100)

Ernes Visconti aynı yaklaşımı *Idee elementari sulla poesia romantica* adlı eserinde benzer bir ifadeyle, “Bir olayın dün veya otuz asır önce gerçekleşmiş olması ne önem taşır? Bir olay gerçekleşir gerçekleşmez, sosyal deneyimin bir parçası olur, hatırlandığı müddetçe de kendinden sonrakiler için esin kaynağı olabilir.” (Visconti, 1818: 12) sözleriyle açıklar.

Visconti, feodal dönemi ve ortaçağı özlem duyarak sevmenin, şiir için konu seçimlerinde bu dönemlerden faydalanmanın önemli olduğunu vurgulamakla birlikte, ortaçağa duyulan hayranlığın yanlış değerlendirilmemesi, abartılmaması ve bir dogma haline getirilmemesi gerektiğini savunur: “Romantik tür körü körüne feodal dönemleri yüceltmez, anlamsız bir tutkuyla o dönemlere özlem duyan bir anlayış da değildir.” (Visconti, 1818: 42)

Romantizmin en önemli konularından olan aşk, Visconti için oldukça önemlidir. Üçüncü bölümde bu konuya ayrıntılı bir şekilde değinen yazar, klasiklerle kıyaslanınca romantikler tarafından aşkın ele alınışının çok daha farklı olduğunu vurgular. Visconti'ye göre ne Antik Yunan uygarlığı ne de Antik Roma uygarlığı bugünkü romantik aşk anlayışına ulaşmışlardır:

Provanslı şairlerden bize gelene kadar aşk duygusu, Yunan ve Roma'dakine oranla büyük bir gelişme gösterdi;[...] Çağdaş toplumda kadınların yeri harem¹⁹ dairesindeki konularına göre oldukça farklıdır;

¹⁹ *Harem* kelimesi için Visconti'nin kullandığı karşılık *gineceo*'dur. Bu kelime İtalyancada, Eski Roma ve Bizans'ta *harem dairesi* anlamına gelmektedir. Sadece bu kelime seçimi bile, Visconti'nin aşk ve kadın olgusuna getirdiği yeniliği göstermektedir.

köleliğin terk edilmesi kadınların aileleri ile daha çok ilgilenebilmelerine olanak sağladı,[...] Kadınlar kültürün her bir yönü üzerinde önemli etkiye sahiptirler ve sadece cinsel bir tutkunun ögesi olmanın ötesinde, kültürü çok daha fazla etkileyeceklerdir. (Visconti, 1818: 30,31)

Bu değerlendirme ile Visconti, kadın ve aşk konusuna romantikler açısından yeni bir bakış açısı kazandırır. Kadın, sadece övgülerin sunulduğu bir tutku unsuru değil, aksine toplumun ve tarihin çok önemli bir parçasıdır. İtalyan romantizmi, seven ve aşık olan bir kalbin hikayesini süsleyerek anlatmaktan ziyade, bu aşkı sosyal ve olgusal olarak ele almaktadır.²⁰ (Claudon, 2000: 185) Bu sayededir ki, romantikler için aşk bir gönül hevesi olmaktan çıkmış, zaman ötesi bir değer kazanarak, ölümsüzlüğün bir sembolü olarak algılanmıştır.

Ernes Visconti, *Idee elementari sulla poesia romantica* eserinde romantizm ile ilgili genel bir değerlendirme yaparak, yenilikçi fikirde olan romantiklerin anlayışlarını şu şekilde açıklar:

Yenilikçi olarak adlandırılan bu yeni teoriler, kuralları çiğnemek, hatta yok saymak için bir araç değildirler; sadece aşırı titiz eleştirilerden ve bağnaz eleştirmenlerden kurtulmak anlamını taşır. Bu yenilikçi fikirler, düzen ya da tercih olmaksızın yokluktan bolluğa geçmeyi (diğer bir deyişle, birdenbire muhteşem eserler yaratmayı) öğretmezler: muhteşem bir şiir olan *Bassvilliana*²¹ belli bir üslupla ve belli kurallar sonucunda doğmuştur. (Visconti, 1818: 30, 42)

Sonuç olarak, denilebilir ki Ernes Visconti, romantik hissiyatın dünyayı algılayış tarzını, çağdaş dünyada yaşanan, sosyal, politik ve özellikle de ahlaksal değişikliklerin bir sonucu olarak sunar. Visconti'ye göre, klasikler ve romantikler arasında sadece edebi değil, sosyal, politik ve tarihsel bir ayrım vardır. Onun ortaya koyduğu bu yeni şiir anlayışı ve düşünceleri, aynı zamanda İtalyan ulusal uyanışının da temeli niteliğindedir. Visconti, sadece bir edebiyat ve sanat teorisyeni değil, aynı zamanda İtalyan ulusal birliğinin sağlanabilmesi konusunda *Il Conciliatore* ile dönemine damga vurmuş önemli bir aydındır.

²⁰ Bu noktada Dolce Stil Nuovo ile başlayan ve Dante ile zirveye ulaşan *donna angelicata* - melekse kadın- anlayışının da büyük etkisi vardır: aşk insan ruhunu olgunlaştıran, onu mükemmelliğe ve Tanrıya yönelten bir güç olarak görülmektedir. İtalyan romantikler için kadın, idealleri ve tutkuları temsil etmekle kalmaz, bu ideallere ulaşmayı sağlayan bir yoldur.

²¹ İtalyan şair Vincenzo Monti (1754-1828) tarafından kaleme alınmış eser.

KAYNAKÇA

- BORGESE, G. A. (1920). *Storia della critica romantica in Italia*. Milano: Fratelli Treves Editori.
- CANTÙ, Cesare. (1878). *Il Conciliatore, I Carbonari*. Milano: Fratelli Treves Editori.
- CLAUDON, Francis. (2000). *Romantizm Sanat Ansiklopedisi*. (Çev. İlhan Usmanbaş ve Özdemir İnce). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- CLERICI, Edmondo. (1903). *Il Conciliatore, Periodico Milanese (1818-1819)*. Pisa.
- CONSOLI, Domenico ve Giorgio Petrocchi. (1973). *La letteratura italiana, Arcadia Illuminismo Romanticismo*, Tomo III. Firenze: Sansoni/Accademia.
- DE SANCTIS, Francesco. (1902). *La letteratura italiana nel secolo XIX.* Napoli.
- HİLAV, Selahattin. (2012). *Diyalektik Düşüncenin Tarihi*. İstanbul: YKY.
- ÖNCEL, Süheyla. (1997). *İtalyan Edebiyatı Tarihi, II. Kitap*. Ankara: İtalyan Kültür Heyeti Yayınları.
- SINYOR, Roberta. (1979). *Ernes Visconti, Teorico del Romanticismo*. Montreal: McGill University.
- VISCONTI, Ernes. (1818). *Idee elementari della poesia romantica*. Milano.